

teresare și pură simpatie, ideologia lor în alte state, pentru a produce tulburări și a le anexa cu ușurință. (Austria, Suedia etc.).

Dacă toate țările Europei ar deveni imperialiste, atît de mare le-ar fi «dezinteresul» și »simpatia», încît imediat s'ar deslănțui măcelul. (În cazul acesta mă încumet a fi profet...). Sintem de acord cu d. Speranția cînd afirmă: «Credința că economicul e singurul imbold inițial al activității de muncă e deci falsă, și falsă e și aceea că evoluția ar conduce de aci înainte spre un economism sau utilitarism exclusiv». (p. 263) Desigur, materialistii istorici extremiști n'au dreptate. Trebuie s'avem în vedere și spiritualul în evoluția omenirii. Mai mult decît atît: nu se poate vorbi de progres decît tocmai în sensul unei tot mai mari spiritualizări. Unde va ajunge omenirea peste mil de ani este greu de prevăzut, dacă nu vrem să ieșim din domeniul științei pentru a intra într'acela al literaturii fanteziste, dar deocamdată trebuie să recunoaștem că factorul economic primează. De altfel nici d. Speranția nu neglijează importanța acestui factor, căci afirmă: «Despre mișcările revoluționare și războaie e foarte firesc să li se presupună o origine economică, după cum am mai spus. Poate că nici nu există alte feluri de evenimente sociale care să prezinte un mai precis caracter de reacțiune împotriva unor neajunsuri economice. Totuși, nu e nici o regulă absolută și aproape pentru nici un caz dintre ele explicația economică nu este, ea singură, suficientă». (p. 251). Poate. Dar această afirmație este suficientă pentru a dărîma spiritualismul istoric al d-lui Speranția. Ajunge o măciucă la un car de oale.

Ne oprim aici. Credem că nu mai este nevoie să luăm și alt exemplu pentru a dovedi cum înțelege d. Eugeniu Speranția să facă știință.

N'am vrea să se creadă că subestimăm munca d-lui Speranția. D-sa este profesor la Universitatea din Cluj, unde—pe cît știm—are o bogată activitate. *Introducerea în Sociologie* este o operă groasă. Are 488 de pagini.

D-l Eugeniu Speranția face dovada că este un erudit. Redarea pe scurt a concepțiilor Sociologilor de seamă este de mare folos pentru diletanții în ale Sociologiei. (Specialiștii se duc direct la sursă).

Așteptăm cu nerăbdare... Principiile Fundamentale. Traian Gheorghiu.

I. Simionescu: Fauna României. Biblioteca enciclopedică a Fundației Regale. 478 pag. cu 459 fig. și 6 planșe din care 2 în colorii.

De multă vreme, d. I. Simionescu a popularizat treptat, treptat, prin publicațiile Casei Școalelor și apoi prin «Cunoștințele folositoare», însușirile morfologice și manifestările vieții animalelor dela noi. *Fauna*, pe care o dă acum la lumină, e o operă mai complectă și mai sistematizată, fără a avea caracterul unei lucrări de specialitate.

Ea îmbrățișează întreaga lume animală din țară, dela mamifere pînă la protozoare, autorul dînd atenție deosebită adaptării la condițiile de viață, grijei pentru continuitatea neamului și mijloacele felurii dela specie la specie, prin care își capătă hrana, și asigură dezvoltarea puilor.

Și în această lucrare, ca în tot ce publică fecundul nostru învățat, vioiciunea descrierii se îmbină cu proverbe, zicători, legende și reflexiuni, încît se citește cu un interes crescînd, chiar de persoane care nu prea găsesc atracție pentru lucrări științifice.

Voi cita un fragment numai, din descrierea luptelor de primăvară a unei paseri «fluierarul gulerat», care parcă înadîns e organizat pentru continuă

gîlceavă. I se spune *gulerat* pentru că bărbații au la gît un scut de pene lungi de un decimetru, care le apără gușa și pieptul. Arma de luptă e pliscul, lung și ascuțit ca o floretă.

Cînd începe vremea dragostei, bărbații, obișnuit liniștiți, calcă țanțoș, grațios. Se adună în anume locuri, ca și cavalerii din evul mediu și așteaptă fiecare o provocare. Duelul începe între doi; rar se ducelează mai mulți în același timp. Lupta e înverșunată; dar rare ori mortală. După ce partenerii obolesc, se retrag, «își netezesc penele cu pliscul, ca și cînd nu s'ar fi întîmplat nimic și dușmanii de o clipă trăiesc în pace, povestindu-și poate, în limba lor, impresiile de pe cîmpul de luptă.»

Duelările reîncep; jocul ține toată primăvara; apoi bărbații se liniștesc, își schimbă haina și samănă cu femeile lor, mult mai puțin împodobite.

«Cine ar putea pătrunde taina acestor obiceiuri, așa de asemănătoare cu a oamenilor mai de mult sau acelor care mai socot și azi că cinstea e atîrnată de un virf de spadă? Bătaia lor nu e bătaia cerbilor, din gelozie, și dorința de a cîștiga prin bravură grațiile femeiei, care urmărește lupta. Dincoace nu se bat decît de paradă, în locuri de paradă, între ei; femeile își caută de hrană prinprejur, mai depărțitor; rar cînd vin să privească și mai rar cînd se rătăcesc în spațiul rezervat combatanților.»

«Atunci? E poate de vină taina primăverii, a primenirii firii; aceiași undă invizibilă care învăluie, pătrunde orice vietate, deschide mugurii, dă glas privergetorii, face chiar pe om să privească lumea din jurul său mai cu bunătațe și veselie, chiamă la joc, la sburdălnicie și pe fluterarul *gulerat*».

Interesante și neașteptate manifestări care ne îndeamnă să privim cu multă simpatie lumea necuvîntătoare, se întîlnesc și la cele mai inferioare dintre ele. Și cu înaltă înțelegere le imbină cu credințe și superstiții, cu legende și poezie.

Autorul a folosit în această lucrare, observații culese de specialiști, de vîntorii noștri, precum și numeroase deseme executate de învățați romini, încît ea se prezintă cu un pronunțat caracter național.

Execuția tipografică ireproșabilă. T. A. B.

Cunoștințe folositoare. De vreo 17 ani, în Editura Cărții românești și sub direcțiunea d-lui prof. I. Simionescu, apare această colecție de broșuri cuprinzînd cunoștințe din toate domeniile. O adevărată enciclopedie, scrisă pe înțelesul tuturor. Ea cuprinde patru serii. *Seria A.* «Știință pentru toți», în care se găsesc broșuri, despre viața omului primitiv, a albinelor, furnicilor, fluturilor, a oamenilor întreprinzători, despre puterile naturii și folosirea lor, despre prietenii și dușmanii noștri din lumea animalelor și plantelor etc.

Seria B. «Sfaturi pentru gospodari», e un izvor de învățături cum se cunosc bolile și ne putem feri de ele, cum se alege sămînțele, cum se cresc păsările și animalele domestice; lucrări din paie, din pănuse, și diferite sfaturi practice pentru mai bună gospodărie.

Seria C. «Din lumea largă» dă minunate informații despre țări, călătorii, locuri pitorești ori de cură, viața oamenilor mari, romini și străini etc.

Seria C. «Știință aplicată» Dă cunoștințe de aparate și mașinării, industriile care înlesnesc viața și îmbogățesc țara, despre mijloacele de călătorie, de apărare, legatul cărților, scoaterea petelor, etc.

Cum se vede, această colecție de cărțițele, scrise de oameni competenți, specialiști în materiile pe care le tratează, dar care s'au silit să fie înțeleși de